



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marcely Kučerové a soudkyň Mgr. RNDr. Jany Zaoralové a Mgr. Blanky Fauré v právní věci

žalobce: **P. H.**, narozen dne xxx
bytem xxx, xxx xxx
zastoupen advokátem Mgr. Miroslavem Němcem
sídlem Borská 588/13, 301 00 Plzeň

proti
žalované: **Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V.**,
zahraniční osoba registrovaná pod č. 24042211
sídlem Weena 505, Rotterdam, Nizozemské království
podnikající v České republice prostřednictvím odštěpného závodu
NN Životní pojišťovna N.V. pobočka pro Českou republiku,
IČO: 407 63 587
sídlem Nádražní 344/25, 150 00, Praha 5
zastoupena advokátkou Mgr. Kateřinou Grézlovou
sídlem Rostovská 341/19, 101 00 Praha 10

o zaplacení částky 124 395 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 30. 10. 2024, č. j. 70 C 106/2024-278,

takto:

- I.** Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku ve věci samé (II.) a nákladovém výroku (III.) potvrzuje.
- II.** Žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 13 896 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Kateřiny Grézlové, advokátky.

Shodu s prvopisem potvrzuje N. W.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zastavil řízení co do částky 18 883 Kč s příslušenstvím (výrok I.), zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zaplacení částky 105 512 Kč s příslušenstvím (výrok II.), a rozhodl o nákladech řízení (výrok III.).
2. Takto rozhodl o žalobě, ve znění jejího částečného zpětvzetí, kterou se žalobce domáhal zaplacení výše uvedené částky s tvrzením, že uzavřel s žalovanou čtyři pojistné smlouvy o investičním životním pojištění. Dne 1. 7. 2008 pojistnou smlouvu Investor Plus B350 č. xxx, ve které si smluvní strany sjednaly pojištění pro případ smrti nebo dožití s pojistným 500 Kč měsíčně. Pojištění skončilo na základě žádosti žalobce o ukončení smlouvy ze dne 20. 4. 2021 (dále jen „pojistná smlouva č. 1“). Dne 3. 7. 2008 pojistnou smlouvu Investor Plus B350 č. xxx, ve které si smluvní strany sjednaly pojištění pro případ smrti nebo dožití s pojistným 4 000 Kč měsíčně. Pojištění skončilo na základě žádosti žalobce o ukončení smlouvy ze dne 18. 2. 2021 (dále jen „pojistná smlouva č. 2“). Dne 30. 12. 2013 pojistnou smlouvu ZFP ŽIVOT + 2013 č. xxx, ve které si smluvní strany sjednaly pojištění pro případ smrti nebo dožití s pojistným 500 Kč měsíčně. Pojištění skončilo na základě žádosti žalobce o ukončení smlouvy ze dne 18. 2. 2021 (dále jen „pojistná smlouva č. 3“). Dne 18. 2. 2014 pojistnou smlouvu ZFP ŽIVOT + č. xxx, ve které si smluvní strany sjednaly pojištění pro případ smrti nebo dožití s pojistným 500 Kč měsíčně. Pojištění skončilo na základě žádosti žalobce o ukončení smlouvy ze dne 18. 2. 2021 (dále jen „pojistná smlouva č. 4“). Žalobce měl dané investiční smlouvy za absolutně neplatné z důvodu nedostatku právní osobnosti pojistitele a existence neurčitých a zneužívajících ujednání ve smlouvě, přičemž neplatnost byla zapříčiněna nepoctivým jednáním žalované vůči spotřebitelům. K právní subjektivitě uvedl, že žalovaná při uzavírání pojistné smlouvy zastírala skutečnost, že pojistitelem je zahraniční subjekt a žalobce v pozici spotřebitele neměl pochybnost, že uzavírá smlouvu s českým subjektem, což bylo dáno tím, že i název zahraniční osoby i veškerá interakce s ní byla v českém jazyce. K dalším důvodům neplatnosti žalobce uvedl, že v případě pojistných smluv č. 1, 2 a 3 se jedná o absolutně neplatné smlouvy pro jejich neurčitost a nesrozumitelnost smluvních ujednání a současně z důvodu, že obsahují zneužívající ujednání ve smyslu Směrnice Rady č. 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993, o zneužívajících ujednání ve spotřebitelských smlouvách (dále jen „Směrnice“), respektive ustanovení § 52 až § 56 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění do 31. 12. 2012 (dále jen „obč. zák.“). Zneužívající ujednání žalobce spatřuje ve vztahu ke způsobu konstrukce pojistného plnění, neboť výplata hodnoty podílových jednotek není vázána na datum pojistné události, nýbrž na okamžik registrace pojistné události žalovanou, která záleží výlučně na vůli pojišťovny. Je tedy možné, že pojistná událost je registrována v době, kdy hodnota fondu je nejnížší. Dále namítá neplatnost smlouvy ve vztahu k poplatkům s tím, že hodnota podílových jednotek je v průběhu pojištění snižována o různé poplatky, které jsou stanovené v přehledu poplatků, jejichž výše však nebyla žalobci známa, neboť Sazebník nebyl žalobci nikdy předán ani s ním žalobce nebyl seznámen. Má také za to, že hodnota podílových jednotek byla snižována o skrytý poplatek, který je rozdílem mezi tzv. prodejní a nákupní cenou ve výši 3 %, a jehož dopad na budoucí pojistné plnění nemohl běžný spotřebitel odhalit a nemá ani racionální odůvodnění. Žalovaná také netransparentním způsobem přenáší náklady na provizi za zprostředkování na pojistníka. Zdůraznil, že uvedená ujednání nebyla individuálně sjednána a v rozporu s požadavkem poctivosti způsobují významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají ze smlouvy, v neprospěch spotřebitele, s odkazem na čl. 3 Směrnice a ustanovení § 56 odst. 1 obč. zák. V důsledku toho není spotřebitel schopen posoudit ekonomické důsledky ujednání. V případě pojistné smlouvy č. 4 jsou dány důvody neplatnosti pro neurčitost ve smyslu ustanovení § 553 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), s tím, že podstatnou náležitostí pojistné smlouvy ve smyslu ustanovení § 2758 OZ je sjednání pojistného plnění, pojistného a vzájemného závazku pojistitele a pojistníka. Zdůraznil, že v návrhu na uzavření pojistné smlouvy bylo uvedeno, že žalobce svým podpisem výslovně přijímá tučně vyznačená ustanovení pojistných podmínek a stvrzuje, že pojistné podmínky neobsahují pro něj

zvláště nevýhodná ustanovení. Je tedy zřejmé, že přijal pouze tučně vyznačená ustanovení, neboť nikde jinde není uvedeno, že by přijal i další ustanovení pojistných podmínek. Konkrétně není sjednán závazek žalované poskytnout žalobci nebo třetí osobě plnění ani závazek žalobce hradit pojistné, není sjednáno pojistné plnění, pojistná částka 500 Kč je uvedena bez specifikace pojistné události. Pro absenci podstatných náležitostí nemohlo dojít k řádnému uzavření smlouvy ve smyslu § 1732 odst. 1 OZ. Absentuje uvedení pojistné události i pojistného nebezpečí s odkazem na § 2777 odst. 1 písm. d) a odst. 2 OZ, tedy náležitostí vyžadované zákonem o ochraně slabší strany, což činí smlouvu absolutně neplatnou dle § 580 OZ. K vznesené námitce promlčení ze strany žalované uvedl, že se o neplatnosti dozvěděl až okamžikem převzetí právního zastoupení dne 20. 2. 2024 s tím, že bez právní pomoci by žalobce neodhalil důvody neplatnosti smluv. Připomněl, že za počátek promlčecí doby nelze označit okamžik uzavření pojistné smlouvy a plateb pojistného, neboť tyto jsou objektivními okolnostmi. Okamžik počátku subjektivní promlčecí doby nelze založit na předpokládané, nikoliv skutečné a prokázané, vědomosti pojistníka o tom, že se někdo na jeho úkor obohatil. Žalovaná byla povinna tvrdit a prokazovat rozhodné skutečnosti ve vztahu k námitce promlčení, včetně počátku běhu subjektivní promlčecí doby, přičemž její tvrzení, že by v určitý okamžik žalobce mohl a měl nabýt již podezření o neplatnosti pojistné smlouvy, například z výročních dopisů, u nichž není ani prokázáno doručení, neobstojí. K námitce promlčení dále uplatnil námitku jejího rozporu s dobrými mravy, když nemravnost námitky spočívá v tom, že žalovaná by v jejím důsledku těžila ze svého nepoctivého a protiprávního jednání spočívajícího ve vkládání zneužívajících ujednání do smluv. Nepříznivé důsledky neplatné smlouvy by poté nesl pouze spotřebitel.

3. Žalovaná namítla, že žalobce uzavřel s žalovanou celkem čtyři pojistné smlouvy, jejichž nedílnou součástí byly vždy Všeobecné pojistné podmínky pro životní pojištění, Zvláštní pojistné podmínky a přehled poplatků, včetně informace zájemci. Upozornila také na skutečnost, že žalobce provedl a byl mu vyplacen několikrát mimořádný výběr, několikrát byl informován o skutečnosti, že hodnota akumulací jednotek na jeho účtu je nízká, dochází k hrazení poplatků a je možný vznik dluhu. Žalobce také zaslal návrhy na ukončení smluv č. 1 a 2, které vzal zpět a smlouvy byly následně ukončeny výpovědí dne 15. 2. 2021, resp. 15. 4. 2021 a bylo mu vyplaceno odkupné. Poukázala také na skutečnost, že po celou dobu trvání závazku obě smluvní strany ke smlouvám přistupovali jako k platným, žalobce platil pojistné, provedl řadu změn (mimořádné výběry v roce 2014 a 2015, změna obmyšlené osoby, snížení pojistného), u pojistných smluv č. 1, 2 a 4 neuhradil po podání výpovědi splátku ve výši 500 Kč, 500 Kč a 2x 500 Kč, což však opomněl do výše tvrzeného bezdůvodného obohacení promítnout. Žalovaná poskytovala po celou dobu trvání pojištění žalobci pojistnou ochranu a byla připravena plnit. Zdůraznila princip upřednostnění platnosti právních jednání před jejich neplatností a respektování autonomie vůle stran. K tvrzenému nedostatku subjektivity žalované upozornila na opakovaná rozhodnutí finančního arbitra i soudů, které jej odmítly. K hodnotě podílových jednotek uvedla, že se jedná o běžný o postup v oblasti investic, kdy je zřejmé, že v případě každé investice je nejprve podíl nakoupen za nákupní smluvní cenu a následně prodán za prodejní cenu, a podotkla, že žalovaná má povinnost jednat s odbornou péčí a registraci učinit ihned po oznámení. Uvažovaný postup předestřený žalobcem vnímá jako absurdní s tím, že trendy kapitálového trhu je obtížné předvídat a tento postup by neměl být shledán neurčitým, s odkazem na rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 35 Co 206/2021. Zdůraznila, že rozdíl v ceně mezi nákupem a prodejem podílových jednotek je transparentně uveden v pojistné smlouvě, jde o standardní postup, kdy tyto náklady nese klient. Poplatek nebyl skrytý a byl zřejmý ze Sazebníku poplatků (procentní přírážka ve výši 3 %), se kterým byl žalobce seznámen. Doplnila také, že není povinnost rozčlenit v pojistné smlouvě složku rizikovou a investiční, s odkazem na rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 19 Co 156/2023-135. Žalobce znal přesnou výši pojistného rizika ze Sazebníku a minimálně také z výročních dopisů z roku 2017 (u pojistné smlouvy č. 1 a 2), resp. z roku 2015 (u pojistné smlouvy č. 3). Žalovaná potvrdila, že výše rizikového pojistného nebyla uvedena v pojistných podmínkách, ale v Sazebníku, se kterým se žalobce mohl seznámit v sídle pojišťovny a jejích poboček, prostřednictvím zákaznické linky či internetových

stránek. Za rozporuplné považuje tvrzení, že žalobce neměl informace o ekonomickém dopadu smlouvy, když na druhou stranu uvádí, že tato ujednání byla zneužívající, a to s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 3351/2022 a Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 429/23. Zdůraznila také, že po celou dobu závazku byla žalobci poskytována pojistná ochrana, která je ocenitelným nepeněžitým plněním vyčísitelným náklady žalované spojenými s vedením pojistných smluv. Pojistná smlouva č. 4 je platná, neboť její součástí byly kromě pojistných podmínek i předsmluvní informace a pojištěný prohlásil, že před uzavřením této pojistné smlouvy byl řádně seznámen s jejím zněním a obsahem této pojistné smlouvy, jsou po něj srozumitelné a dostalo se mu k nim potřebných vysvětlení; zároveň potvrdil převzetí stejnopisu smlouvy a uvedených příloh, které se staly součástí pojistné smlouvy. Za formalistický a popírající logické uvažování označila výklad žalobce, že by byl zavázán pouze tučně uvedenými ustanoveními pojistných podmínek. Ty byly zdůrazněny pouze proto, aby jim žalobce věnoval ve vlastním zájmu zvýšenou pozornost, což by nemělo být přičítáno k tíži žalované. Namítla také promlčení žalobcem vznesené námitky relativní neplatnosti s odkazem na § 586 odst. 2 OZ s tím, že tuto žalobce mohl zjistit již v době uzavření smlouvy a tříletá promlčecí době uplynula dne 18. 2. 2017. Z procesní opatrnosti také namítla promlčení s tím, že rozhodným okamžikem pro běh promlčecí lhůty je uzavření pojistné smlouvy, neboť v tento okamžik mohl pojmut žalobce podezření, že s pojistnou smlouvou není něco v pořádku a současně byla žalobci známa i osoba, která se údajně obohatila na jeho úkor. Ve vztahu k počátku běhu subjektivní promlčecí lhůty, nelze-li vycházet ze shora uvedeného okamžiku, má dále žalovaná za to, že tímto okamžikem musel být bezpochyby okamžik obdržení jednotlivých výpisů z podílového účtu, což je u pojistné smlouvy č. 1, 2 a 4 okamžik přechodu výročního dopisu v roce 2020, u č. 3 tentýž okamžik v roce 2015.

4. Soud I. stupně následně konstatoval, že žalobce vzal žalobu částečně zpět co do částky 18 883 Kč s příslušenstvím s tím, že uvedl chybný výpočet žalované částky.
5. Poté, co učinil jednotlivá skutková zjištění ke konkrétním smlouvám, přičemž vycházel z listin předložených účastníky, a po citaci odpovídajících zákonných ustanovení, zdůraznil nutnost posouzení jednotlivých individuálních okolností daného případu.
6. Pojistné smlouvy č. 1, 2 a 3 shledal absolutně neplatným právním úkonem s odkazem na § 37 odst. 1 obč. zák., neboť neobsahují konkrétní ujednání o výši rizikového pojistného za pojištění, která nebyla v konkrétní výši sjednána ve smlouvě, nebylo je možné zjistit z předsmluvních informací pro zájemce ani jiného smluvního dokumentu, u kterého žalobce stvrdil podpisem jeho převzetí při podpisu pojistných smluv. Podle oddílu označeného jako předsmluvní informace byla výše určena odkazem na Sazebník, se kterým žalovaná před uzavřením smlouvy žalobce prokazatelně neseznámila a kde výše rizikového pojistného byla stanovena v závislosti na dalších kritériích. Ze smluvní dokumentace, kterou měl žalobce k dispozici při podpisu smlouvy, nebylo zjistitelné, jaká částka bude investována a jaká částka bude představovat rizikové pojistné, aniž by tento nedostatek bylo možno překlénout aplikací § 12 odst. 3 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě. Pouhý odkaz na sazebník představuje neurčitě a neplatné ujednání. S ohledem na skutečnost, že ujednání o výši rizikového pojistného nelze od ostatního obsahu pojistné smlouvy oddělit a není zjistitelné, jaká část pojistného po odečtení rizikového pojistného má být investována do nákupu podílových jednotek, a není tedy ujednáno konkrétní rizikové pojistné, soud I. stupně uzavřel, že se jedná o neplatný právní úkon, s odkazem na rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 29 Co 420/2019. S ohledem na tento závěr a s odkazem na § 451 odst. 2 obč. zák. konstatoval, že na straně žalované vzniklo bezdůvodné obohacení. Za nadbytečné pak měl (vzhledem k vyslovenému závěru) posuzování neplatnosti ujednání z důvodu, zda jsou způsobilá nastolit nerovnováhu v právech a povinnostech stran a podrobit je přezkumu stran přiměřenosti dle ust. § 56 odst. 1 obč. zák., resp. Směrnice.
7. Dále se zabýval vznesenou námitkou promlčení ve vztahu k pojistným smlouvám č. 1, 2 a 3 a aplikoval § 107 obč. zák. s tím, že byla-li majetková hodnota nabyta v souladu s kontraktem stíženým absolutní neplatností, odvíjí se běh subjektivní promlčecí doby od okamžiku,

kdy se ochuzený dozvěděl o skutečnostech, jež uvedenou neplatnost zakládají (s odkazem na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 9. 6. 2004, sp. zn. 26 Cdo 1161/2003, ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3306/2007, nebo jeho usnesení ze dne 27. 3. 2007, sp. zn. 33 Odo 306/2005, a ze dne 17. 9. 2012, sp. zn. 28 Cdo 1957/2012). S odkazem na ustálenou rozhodovací praxi Nejvyššího soudu je pro určení okamžiku začátku běhu subjektivní promlčecí lhůty (ve smyslu § 107 odst. 1 obč. zák.) rozhodná vědomost o skutkových okolnostech, z nichž lze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit, aniž by bylo možné tuto vědomost bez dalšího ztotožnit s okamžikem uzavření smlouvy, nýbrž je třeba ji odvozovat od okamžiku, kdy mohl žalobce reálně seznat vznik bezdůvodného obohacení, tj. kdy si alespoň v laické rovině osvojil závěr o bezdůvodnosti poskytnutého plnění, tedy o neplatnosti smlouvy, podle níž bylo plněno, a kdo se na jeho úkor obohatil. Shrnuje tedy, že pojištění sjednané pojistnou smlouvou č. 1, č. 2 zaniklo ke dni 30. 4. 2021 na základě podané žádosti o ukončení pojištění ze dne 20. 4. 2021. Pojištění sjednané pojistnou smlouvou č. 3 zaniklo ke dni 31. 3. 2021 na základě podané žádosti o ukončení pojištění ze dne 18. 2. 2021. Naposledy žalobce uhradil pojistné na pojistnou smlouvu č. 1 dne 25. 1. 2021, na pojistnou smlouvu č. 2 dne 4. 2. 2021, pojistnou smlouvu č. 3 dne 15. 2. 2021. V případě žádosti o ukončení žalobce vždy uvedl, jako důvod finanční – nerentabilita smlouvy. Z výročních dopisů zaslaných od roku 2020 byla zjištělná konkrétní výše poplatků a výše rizikového pojistného – v případě pojistné smlouvy č. 1 se jednalo o výroční dopis ze dne 15. 7. 2020, v případě pojistné smlouvy č. 2 se jednalo o výroční dopis ze dne 16. 7. 2020, v případě pojistné smlouvy č. 3 se jednalo o výroční dopis ze dne 13. 1. 2021. Na základě uvedeného ve vztahu k počátku běhu subjektivní promlčecí doby k uplatnění práva na vydání bezdůvodného obohacení vzniklého placením pojistného na základě neplatné smlouvy soud dovodil, že žalobce získal laickou vědomost o důvodech neplatnosti smlouvy již z výročních dopisů, z nichž musel zjistit, v jaké výši je strháváno rizikové pojistné a poplatky, tedy ekonomické dopady, které nebyly určitým způsobem upraveny v pojistné smlouvě, tedy ve vztahu ke každé z těchto smluv mohl analýzu o ekonomických dopadech žalobce získat již v okamžiku, kdy mu byly zaslány výroční dopisy s rozpisem všech plateb, poplatků a platby na rizikové pojištění, a dále bezesporu v okamžiku, kdy ukončil jednotlivé pojistné smlouvy v roce 2021 z důvodu nerentability. Soud I. stupně uzavřel, že již v roce 2021 se žalobce seznámil s veškerými skutkovými okolnostmi, které mohl vylíčit v žalobě na zaplacení požadované částky i s tím, kdo se na jeho úkor obohatil, s odkazem na rozsudek Městského soudu v Praze sp.zn. 18 Co 130/2024-239, a nárok uplatněný žalobou ze dne 28. 3. 2024 je v důsledku marného uplynutí dvouleté subjektivní promlčecí doby (§ 107 odst. 1 obč. zák.) promlčen. I v případě, že by nebylo promlčeno v subjektivní promlčecí době, nastalo by promlčení v objektivní tříleté, když poslední platby pojistného žalobce učinil 15. 2. 2021. Smlouvy jsou navíc již několik let ukončeny z rozhodnutí žalobce. Oslyšel argument, že je nutno počátek běhu promlčecí doby stanovit od okamžiku převzetí právního zastoupení, neboť podezření na neplatnost smlouvy musel žalobce mít ještě před vyhledáním právního zástupce a dále, bylo-li pro žalobce důležité konzultovat nárok s odborníkem, mohl je ukončit okamžitě již pouze po zjištění ekonomického dopadu. K nemožnosti aplikovat promlčení v objektivní promlčecí době odkázal na rozhodovací praxi jednoho senátu odvolacího soudu, aniž by bylo možné v takovém případě hovořit o tom, že by byla na tomto postupu judikatura ustálena a dáno očekávání žalobce ve smyslu § 13 o. z. Měl zato, že je možné vycházet i z toho, že nárok je promlčen v objektivní promlčecí době a nevycházet z rozsudku SDEU ze dne 22. 4. 2021 ve věci sp. zn. C-485/19, LH proti Profi Credit Slovakia s.r.o., s tím, že rovněž Nejvyšší soud ve věci sp.zn. 33 Cdo 1808/2022, popř. Ústavní soud ve věci sp. zn. IV. ÚS 1984/22 dovodil, že ve věci životního pojištění se závěry daného rozsudku neuplatní a je nutno vést dělicí linii mezi poskytnutím spotřebitelského úvěru a uzavřením smlouvy o životním pojištění jakožto investicí svého druhu.

8. Zabýval se také námitkou vznesení námitky promlčení v rozporu s dobrými mravy a uzavřel, že z provedených důkazů nevyplývalo, že by námitka promlčení byla jakýmkoliv projevem zneužití práva na úkor žalobce, když ze všech vyjádření žalované jednoznačně vyplývalo, že žalovaná nárok žalobce neuznává a hodlá se touto námitkou bránit. Současně nebylo prokázáno, že by se ze strany

žalované jednalo o záměrné nepoctivé jednání vůči spotřebitelům s tím, že žalovaná ke smlouvě přistupovala jako k platné, prováděla žádosti o výplatu mimořádných výběrů.

9. Ve vztahu k pojistné smlouvě č. 4 soud I. stupně, po citaci odpovídajících zákonných ustanovení, uzavřel, že pojistná smlouva uzavřená s žalovanou je nicotná z důvodu nedostatku právní subjektivity ve smlouvě označeného pojistitele, že s ohledem na výklad smlouvy a jednání účastníků smluvního vztahu, je tato námitka žalobce nedůvodná. I když souhlasil s žalobcem, že označení smluvních stran v samotné pojistné smlouvě je nepřesné, avšak současně s označením pobočky byl vždy uveden zřizovatel (zakladatel), tedy zahraniční právnická osoba (zahraniční pojišťovna). Je zřejmé, že smlouva je uzavřena se zahraniční pojišťovnou prostřednictvím její pobočky, tomu odpovídá i veřejně dostupný údaj v obchodním rejstříku o organizační složce žalované. Připomněl, že žalobce uzavřel s žalovanou smlouvy již v minulosti, přičemž ve všeobecných pojistných podmínkách účinných od 1. 1. 2007 bylo výslovně uvedeno, že se jedná o zahraniční společnost. Nepřisvědčil tedy námitce žalobce, že v době uzavření pojistné smlouvy neměl informaci o tom, kdo je pojistitelem, neboť zahraniční zřizovatel byl ve smlouvě označen, bylo uvedeno zahraniční sídlo a zápis v zahraničním obchodním rejstříku, které nemohlo nechat žalobce na pochybách, že se jedná o zahraniční pojišťovnu, a to i za situace, kdy obchodní název byl přeložen do českého jazyka. K námitce neplatnosti pojistné smlouvy č. 4 konstatoval, že při posuzování soukromoprávních jednání je nutné postupovat v souladu se zásadou, že smlouvy se mají plnit, a současně s principem zakotveným v § 574 OZ o upřednostnění výkladu smluvních jednání, který zachovává jejich právní účinky. Zdůraznil, že současně z judikatury Ústavního soudu také plyne, že i spotřebitel je odpovědný za své jednání a v rámci autonomie vůle smluvních stran by měly být respektovány již uzavřené smlouvy. Jejich neplatnost by měla být dovozena jen ve zcela výjimečných případech. Každá ze smluvních stran si musí být vědoma své odpovědnosti ve smluvních vztazích; nemůže uzavírat smlouvy a posléze namítat pro formální nedostatky jejich neplatnost. Odmítl také výklad žalobce, že byl vázán pouze tučně zvýrazněnými částmi smlouvy, a uzavřel, že sporné jazykové vyjádření je nutné vykládat jen jako upozornění na tučné části, se kterými by se měl pojistník výslovně seznámit a které měla žalovaná za důležité na ně upozornit; to byla vůle žalované, jiný výklad smlouvy by postrádal logiku, žalovaná jistě formulací nezamýšlela, že by ostatní části pojistných podmínek nebyly pro obě strany závazné. Zdůraznil, že pojistná smlouva je ze své podstaty odvážnou smlouvou, podle níž pojistník hradí pojistné a pojistitel v době trvání pojištění poskytuje pojištěnému pojistnou ochranu, a to i přesto, že ke vzniku události kryté pojištěním nedojde. Nelze tedy v případě odvážných smluv garantovat ani očekávat návratnost všech finančních prostředků zaslaných v rámci pojistného. S ohledem na závěr o neplatnosti pojistných smluv č. 1, 2, 3 a promlčení nároku žalobce na vydání bezdůvodného obohacení a závěr o platnosti pojistné smlouvy č. 4, žalobu v plném rozsahu zamítl. O náhradě nákladů řízení rozhodl dle úspěchu účastníků ve věci.
10. Proti tomuto rozhodnutí podal včasné a přípustné odvolání žalobce, a to do výroků II. a III. rozsudku. K pojistným smlouvám č. 1, 2 a 3 namítl, že soud I. stupně vzal za prokázané, že žalobci byly ze strany žalované pravidelně doručovány výroční dopisy, kterými byl pravidelně informován o stavu pojistných smluv. Toto zjištění má za svévolné, neboť žalovaná v rámci řízení před soudem I. stupně nijak konkrétně netvrdila ani neprokazovala, že by výroční dopisy žalobci zaslala ani neprokázala jejich doručení. Byl prokázán pouze jejich obsah. Žalobce popírá, že by mu výroční dopisy doručeny byly, a pokud by mu doručeny byly, nelze se závěrem soudu I. stupně, že z výročních dopisů musel zjistit ekonomické dopady, souhlasit, neboť závěr soudu I. stupně vychází z dedukce, nikoliv z prokázané vědomosti žalobce o vzniku bezdůvodného obohacení a z objektivních okolností, aniž by v řízení byla prokázána skutečnost, která by prokazovala skutečné vědomí žalobce. Takový závěr je v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2127/21 a ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, s odkazem na konkrétní rozhodnutí. Má za to, že výroční dopisy byly standardizovanými listinami, kterými žalovaná každoročně informovala pojistníky o stavu investičního životního pojištění s cílem je ubezpečit o tom, že pojištění řádně

běží, hrazené platby jsou stále řádně účtovány s tím, že je doposud považuje za řádně uzavřené. K běhu subjektivní promlčecí doby dle § 107 odst. 1 obč. zák. má za to, že zásadním způsobem jeho výklad významně korigoval Ústavní soud v shora uvedeném nález, ve kterém se zabýval rozdílem mezi požadavkem původní judikatury a formulací zákona. Znalost skutkových okolností, z nichž lze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit, a formulací zákona, který počátek běhu promlčecí doby váže k okamžiku, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor bezdůvodně obohatil, navázal na okamžik, kdy se oprávněný dozví o okolnosti, které jsou relevantní pro uplatnění jeho práva u soudu, což nemůže v posuzované věci znamenat znalost objektivních okolností, od nichž se bezdůvodné obohacení odvíjí. Dále uvedl, že Ústavní soud uzavřel, že nelze pominout, že kdyby stěžovatel věděl o tom, že se vedlejší účastnice na jeho úkor bezdůvodně obohacuje, smlouvu by buď neuzavřel, nebo by od ní ihned odstoupil, anebo by pojistné dobrovolně neplatil, případně by podnikl jiné kroky proti pokračování bezdůvodného obohacování pojist'ovny. Má za to, že závěr soudu I. stupně, který vědomost žalobce o vzniku bezdůvodného obohacení založil na dedukci obdržení standardizovaného výročního dopisu, která je objektivní okolností sama o sobě, nevypovídá o tom, že žalobce učinil z jeho obsahu závěr o neplatnosti pojistných smluv. Připomíná, že žalobce byl v dobré víře v jednání žalované, jakož jedné z největších pojist'oven v České republice podléhající dozoru České národní banky. Odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 207/2022 s tím, že pochybnost o rentabilitě pojistné smlouvy žádným způsobem neprokazuje vědomost o její neplatnosti. Takový závěr soudu I. stupně má za nesprávný a neudržitelný, s odkazem na rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 29 Co 157/2024, v němž odvolací soud spojil počátek běhu subjektivní promlčecí doby až s okamžikem, kdy žalobkyně v předmětné věci udělila plnou moc advokátovi. S ohledem na uvedené má žalobce za to, že soud I. stupně v rámci rozsudku řádně nezjistil počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty, neprováděl k tomuto tvrzení žádné dokazování a pouze určil hypoteticky okamžik, kdy tato lhůta mohla začít běžet, přičemž tento postup je v přímém rozporu s judikaturou Ústavního i Nejvyššího soudu a rovněž soudu odvolacího. Má za to, že v daném případě je nutno vycházet, nikoliv ze subjektivní, ale z objektivní promlčecí lhůty s ohledem na rozsudek SDEU C- 485/19. Opakuje, že námitka promlčení vznesená žalovanou je v rozporu s dobrými mravy s tím, že k tomuto tvrzení předložil rozsáhlou argumentaci v rámci prvostupňového řízení, aniž by se soud I. stupně v rozsudku vypořádal ze skutečností, že pokud žalobce, jako běžný spotřebitel, si měl být vědom vzniku bezdůvodného obohacení již před kontaktováním svého právního zástupce, logicky si musela být těchto skutkových okolností vědoma též žalovaná, s ohledem na její odborné a finanční zázemí, a přesto se vědomě obohacovala na úkor žalobce a následně si toto bezdůvodné obohacení ponechala s odkazem na promlčení. Odkazuje na ustálenou judikaturu, která říká, že uplatnění námitky promlčení se přiči dobrým mravům, pokud by žalobce, který marné uplynutí lhůty nezpůsobil, byl zkrácen na svých právech nepřiměřeně tvrdým způsobem. S ohledem na nemravné a nezákonné počínání žalované, která jednala za účelem poškodit spotřebitele a bezdůvodně se na něm obohatit, je uplatnění námitky promlčení také nepřiměřeně tvrdým postihem pro žalobce, který vždy řádně plnil veškeré zákonné a smluvní povinnosti a nijak nezpůsobil ani nepřispěl k uplynutí promlčecí lhůty. Soud I. stupně zcela ignoroval žalobcem předložené tvrzení a důkazy ohledně rozporu námitky promlčení s dobrými mravy. Za nezákonný a nepřezkoumatelný pak považuje napadený rozsudek z důvodu absence hodnocení napadených smluvních ujednání optikou zneužívajících ujednání ve smyslu čl. 3 Směrnice a § 56 obč. zák., neboť nalézací soud se v tomto ohledu s argumentací žalobce nevypořádal, vůbec nepřihlédl a nevyjádřil se k problematice zneužívajících ujednání, ač je tak povinnen z úřední moci učinit. Tento názor vyplývá i z rozhodovací praxe Městského soudu v Praze senátu 29 Co. Neztotožňuje se ani s hodnocením soudu I. stupně, že závěry rozsudků Městského soudu senát 29 Co pro něj nejsou závazné. V případě pochybnosti odvolacího soudu o aplikaci Směrnice a judikatury SDEU navrhuje položit SDEU předběžnou otázku týkající se výkladu unijního práva, kterou k žádosti odvolacího soudu je schopen předložit a konkretizovat. K pojistné smlouvě č. 4 se vymezuje proti závěrům, že by nebyla uzavřena s nonsubjektem, neboť soud I. stupně postupoval

v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 119/2003 či 22 Cdo 130/2003, z níž vyplývá, že případná nejasnost v označení osoby, která činila právní úkon, musí být vykládána z obsahu projevu vůle jednajících osob. K dané otázce konkretizuje, že okolnosti projevů vůle, jednání o uzavření smlouvy, praxe, kterou mezi sebou smluvní strany zavedly, a jejich následné chování nenaznačovaly, že pojišťovnou je zahraniční osoba. Žalobce neměl vědomost o tom, že by měl uzavřít smlouvu s nizozemskou právníckou osobou se sídlem v Rotterdamu, a to i s ohledem na to, že tato používá název ING pojišťovna. Ani ve veřejném prostoru nebylo možné pro běžného spotřebitele zjistit, kdo skutečně je pojišťovnou skrytou za entitou nazvanou NN Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku, aniž by se soud I. stupně s těmito námitkami vypořádal. Pokud by tedy soud I. stupně řádně zkoumal obsah pojistné smlouvy č. 4, vůli jejích účastníků a judikaturu, musel by dospět k závěru, že nelze ani výkladem dovodit, že pojistná smlouva č. 4 byla uzavřena s žalovanou. Argumentace soudu I. stupně veřejně přístupnými údaji v obchodním rejstříku je zcela lichá, neboť z něho nevyplývá žádná skutečnost, která by běžnému spotřebiteli cokoliv vyjasňovala. Odkazuje v tomto smyslu na náleze Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 158/99, dle kterého občanský zákoník sice zdůrazňuje i vlastní péči subjektů a jejich subjektivní práva, avšak tuto péči nelze samozřejmě vyžadovat bez určitých hranic. Na oprávněný subjekt nelze přenášet veškeré riziko řádného výkonu jeho práva. Závěr soudu I. stupně o tom, že žalobce měl v době uzavření pojistné smlouvy informace o tom, kdo bude pojistitelem, je zcela nepravdivý a byl motivován úmyslem žalované takovou skutečnost zastítn. Navrhuje, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že žalobě v plném rozsahu vyhově, nebo pokud nejsou splněny podmínky pro změnu rozhodnutí, navrhuje, aby rozsudek soudu I. stupně zrušil a vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.

11. Žalovaná ve vyjádření k odvolání uvedla, že vznesené argumenty k nedostatku doručování jsou zakázanou novotou ve smyslu ustanovení § 205 o. s. ř., a proto jsou nepřipustné. K otázce subjektivní vědomosti o neplatnosti pojistných smluv, kterou soud I. stupně v rámci svého rozhodnutí učinil, má za to, že žalobce znal domnělé důvody pro neplatnost pojistné smlouvy již před jejím uzavřením, kdy ve smyslu aktuální rozhodovací praxe Ústavního soudu měl přinejmenším pojmout podezření, že s pojistnou smlouvu není něco v pořádku, vzhledem k tomu, že mu chyběla podstatná část dokumentace, na základě které je počítána výše poplatku i výše rizikového pojistného. Dle jejího názoru je rozhodným okamžikem pro počátek běhu promlčecí lhůty již uzavření pojistné smlouvy. Nadto žalobce měl informace o úhradě každé měsíční splátky pojistného, což je nezbytné pro určení počátku běhu subjektivní promlčecí lhůty ve smyslu § 107 odst. 1 obč. zák. I kdyby o těchto skutečnostech nenabyl žalobce subjektivní vědomost, má za to, že počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty se vztahuje nejpozději k okamžiku, kdy byly žalobci zaslány výroční dopisy v roce 2021, které žalovaná zasílala žalobci každoročně a ten jejich doručení nikdy nerozporoval. Poukázala na rozhodnutí Městského soudu v Praze č. j. 18 Co 130/2024-239, ve kterém odvolací soud učinil závěr, že v dopisech jsou obsaženy podstatné skutečnosti týkající se obsahu pojistné smlouvy, jako je informace o stavu sjednaného investičního pojištění, měsíčně placené částce a platbách, recentní hodnotě fondů, hodnotě odkupného a stavu pohybu na podílovém účtu. Má také za to, že je nutno aplikovat též promlčení v důsledku uplynutí objektivní promlčecí lhůty s tím, že odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 33 Co 1808/2022 a usnesení Ústavního soudu ve věci sp. zn. IV. ÚS 1984/22, dle kterého se v případech investičního životního pojištění neaplikuje rozhodnutí SDEU ze dne 22. 4. 2021 ve věci C-485/19. K rozporu námitky promlčení s dobrými mravy se ztotožnila s odůvodněním napadeného rozsudku. K absenci zjišťování existence zneužívající smluvní ujednání ve smyslu Směrnice má za to, že by toto posouzení bylo nadbytečné a odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 499/2023-148, dle kterého shledá-li soud důvod neplatnosti pojistné smlouvy v absenci určitého ujednání, pak takové chybějící ujednání logicky vzato nelze podrobit přezkumu z hlediska jeho přiměřenosti podle § 56 odst. 1 obč. zák. K námitkám týkajícím se pojistné smlouvy č. 4 má argumentaci žalobce za účelovou a v přímém v rozporu se zásadou závaznosti smluv pro obě strany. Žalobce od počátku smluvního vztahu nemohl mít pochybnosti o tom, s kým smlouvu

uzavírá, a to i s ohledem na skutečnost, že s žalovanou uzavřel již v minulosti další tři pojistné smlouvy. Nadto žalovaná byla označena uvedením české pobočky a viditelně označeným zřizovatelem – nizozemskou pojišťovnou. Nemohla vzniknout pochybnost o tom, že pojistitelem je právě nizozemská pojišťovna, která na území České republiky pouze jedná skrze svou organizační složku. Podotýká, že žalobce námitku neplatnosti pojistných smluv uplatnil skoro po třech letech od ukončení pojistných smluv, žalovaná je přitom na veškerých dokumentech dostupných žalobci, včetně formulářových žalob a žádostí, které žalobce opakovaně podával a měl k nim tedy zcela zjevně přístup, od roku 2015 označena zcela v souladu s právem. Odkazuje také na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Odo 119/2003 a také na některé rozsudky odvolacího soudu, které se s podobnou argumentací pojištěných již vypořádaly. Má za to, že soud I. stupně dospěl k správnému závěru o dostatečném označení žalované strany na smlouvách. Odkazuje také na rozsudek Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3379/19, dle kterého je i na spotřebitele zapotřebí hledět jako na osobu plně svéprávnou a odpovědnou za své jednání, neboť i na něj se vztahuje zásada pacta sunt servanda, která byla s přijetím nového občanského zákoníku ještě posílena. Navrhuje potvrzení napadeného rozsudku.

12. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, dle § 212 a § 212a o. s. ř., a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
13. Soud I. stupně aplikoval náležitou právní úpravu účinnou ke dni uzavření jednotlivých pojistných smluv. Dle ust. § 3028 odst. 3 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (o. z.) se posuzovaný nárok u pojistných smluv č. 1, 2, 3 řídí dosavadními právními předpisy, tj. právní úpravou zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013 (obč. zák.), zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě. U pojistné smlouvy č. 4, s ohledem na datum jejího uzavření, zákon č. 89/2012 Sb. Na vztah mezi účastníky také dopadá Směrnice, neboť šlo o smlouvy uzavřené mezi podnikatelem a spotřebitelem.
14. V čistě teoretické rovině je investiční pojistná smlouva smlouvou uzavřenou v dané době dle § 4 odst. 4 ZoP, kterou se pojistitel zavázal vůči pojistníkovi poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění, nastane-li nahodilá událost krytá pojištěním, a pojistník se zavazuje zaplatit pojistiteli pojistné. Z uvedeného vyplývá, v rámci Smlouvy docházelo k úhradě pojistného pojistníkem, přičemž toto pojistné nebo jeho část má být investováno podle daného ujednání v pojistné smlouvě. Na druhé straně se pojistitel zavazuje vyplatit oprávněné osobě (obmyšlenému) sjednané pojistné plnění v případě smrti pojištěného.
15. V dané souvislosti je nutno také upozornit na nález ÚS ze dne 3. 8. 2011, sp. zn. II. ÚS 3381/10, který akcentoval autonomii vůle smluvních stran a preferenci platnosti právního jednání, a rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 3. 2023, č. j. 19 Co 156/2023-135, ve kterém uvedený soud dovodil, že nelze paušálně tvrdit, že všechny smlouvy o investičním životním pojištění jsou neplatné, ale k jejich posouzení je nutno přistupovat individuálně. Napadený rozsudek takové individuální posouzení obsahuje.
16. K otázce aplikace rozsudku Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) ve věci C-485/19 na projednávanou věc, ve spojení s rozhodnutím Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2022, sp. zn. IV. ÚS 1984/22, Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 33 Cdo 207/2022 ze dne 18. 1. 2023 konstatoval: *„Jak již ve skutkově podobné věci objasnil Ústavní soud v usnesení ze dne 6. 9. 2022, sp. zn. IV. ÚS 1984/22, „závěry rozsudku SDEU C 485/19, v němž SDEU odpovídal na předběžné otázky tehdy předkládajícího soudu Slovenské republiky související se zneužívajícími ustanoveními ve smyslu směrnice při poskytování spotřebitelských úvěrů nebankovními společnostmi, nejsou pro danou věc použitelné. SDEU v tomto rozsudku rekapituloval, že soud předkládající předběžnou otázku řešil spor, kdy se spotřebitel – posléze žalobce – až po splacení jemu poskytnutého úvěru dozvěděl, že i v jeho úvěrové smlouvě se vyskytují ustanovení, která jsou nově posuzována jako zneužívající. Závěr o existenci zneužívajícího ustanovení ve smlouvě o spotřebitelském úvěru poskytnutého nebankovní společností však nelze bez dalšího přenášet na posuzovanou věc, neboť k takovému závěru – tedy k existenci zneužívajícího ustanovení – nedochází ani Česká národní banka ve stěžovateli odkazovaném*

úředním sdělení. Lze sice uznat, že pojišťovna způsobila stěžovateli finanční ztrátu v tom, že kdyby byl o všech parametrech pojistné smlouvy správně informován, patrně by k jejímu uzavření nepřistoupil a své prostředky by zlobodnotil jinak. Z povahy životního pojištění nelze usuzovat na přesnou výši ztráty, která by stěžovateli vznikla, kdyby ve smluvním vztahu setrval, jak původně předpokládal“. Podle Ústavního soudu je nutno vést dělící linii mezi poskytnutím spotřebitelského úvěru a uzavřením životního pojištění, jakožto investicí svého druhu. Ústavní soud závěr SDEU o nutnosti stanovení počátku promlčení tak, aby se spotřebitel mohl efektivně domoci svých prostředků hrazených na nevyvážený spotřebitelský úvěr, nemohl na jím posuzovanou věc aplikovat, neboť je nutno „vést dělící linii“ mezi poskytnutím spotřebitelského úvěru a uzavřením životního pojištění, jakožto „investicí svého druhu“. Odkaz odvolatele na SDEU C-485/19 je z výše uvedených důvodů nepřipadný.

17. Posuzované pojistné smlouvy podléhají úpravě obsažené ve Směrnici, protože jde o formulářové smlouvy, které nebyly individuálně sjednány (článek 3 Směrnice), žalobce má postavení spotřebitele (článek 2 písm. b/ Směrnice) a žalovaná má postavení poskytovatele (článek 2 písm. c/ Směrnice). Směrnice ve své preambuli uvádí, že „pro účely směrnice se posouzení nepřiměřeného charakteru nesmí týkat podmínek, které popisují hlavní předmět smlouvy, ani poměru kvalita/cena dodávaného zboží nebo poskytovaných služeb; že hlavní předmět smlouvy a poměr kvalita/cena mohou být nicméně vzaty v úvahu při posuzování přiměřenosti jiných podmínek; že z toho mimo jiné vyplývá, že v pojišťovacích smlouvách nejsou předmětem takového posouzení podmínky, které jasně definují nebo vymezují pojištěné riziko a závazek pojišťovatele, protože se tato omezení berou v úvahu při výpočtu pojistné prémie, kterou platí spotřebitel. Směrnice je součástí přednostně použitelného unijního práva, přestože byla implementována do české právní úpravy. Její přímé účinky SDEU ve své rozhodovací praxi předpokládá. Unijní právo má přednost před vnitrostátními právními předpisy a vnitrostátní orgány včetně soudů jsou povinny vykládat vnitrostátní právní předpisy v souladu s ním, aby byla zajištěna jeho účinnost. Podle „Pokynů o výkladu a uplatňování směrnice č. 93/13/EHS s cílem zajistit její efektivní aplikaci v členských státech EU a zemích EHP, schválených Evropskou komisí dne 22. 7. 2019, „nelze-li vnitrostátní právní předpisy včetně procesních pravidel vyložit v souladu s právem EU, nesmí je vnitrostátní soudy brát v potaz a musí vycházet přímo z práva Unie. Soudní dvůr EU potvrdil, že vnitrostátní soudy mají povinnost zajistit plnou účinnost směrnice o zneužívajících ujednáních a na základě své vlastní pravomoci musí v případě potřeby upustit od použití jakéhokoli odporujícího vnitrostátního ustanovení, i když je pozdějšího data. (část 2.2 Pokynů).
18. Ve vztahu k postupu soudu I. stupně, který dle názoru žalobce založil nepřezkoumatelnost rozsudku tím, že jednotlivá ustanovení pojistných smluv č. 1, 2 a 3 optikou Směrnice nijak nehodnotil, odvolací soud odkazuje na závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2023, č. j. 33 Cdo 499/2023-143, ve kterém k otázce posouzení podmínek spotřebitelské smlouvy z hlediska nepřiměřených smluvních ujednání ve smyslu Směrnice uvedený soud uzavřel: „.....systém ochrany (spotřebitele, pozn. odvolacího soudu) zavedený směrnicí vychází z myšlenky, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli z hlediska vyjednávací síly i úrovně informovanosti, což ho vede k tomu, že přistoupí na podmínky předem vyhotovené prodávajícím nebo poskytovatelem, aniž může ovlivnit jejich obsah (viz například rozsudek ze dne 3. 6. 2010, Caja de Aborros y Monte de Piedad de Madrid proti Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios / Ausbanc/, C-484/08). Vzhledem k takto nerovnému postavení ukládá směrnice členským státům, aby stanovily mechanismus zajišťující, aby každá smluvní klauzule, která nebyla individuálně sjednána, mohla být přezkoumána za účelem posouzení svého případného zneužívajícího charakteru. V tomto rámci vnitrostátnímu soudu přísluší, aby s přihlédnutím ke kritériím uvedeným v článku 3 odst. 1 a článku 5 směrnice určil, zda vzhledem ke zvláštním okolnostem projednávané věci splňuje taková klauzule požadavky dobré víry, vyváženosti a transparentnosti stanovené touto směrnicí (v tomto smyslu viz rozsudky SDEU ze dne 26. 4. 2012, N.F.H. proti Invitel Távközlési Zrt, C-472/10, nebo ze dne 21. 3. 2013, RWE Vertrieb AG proti Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen eV, C-92/11). Článek 4 odst. 2 směrnice ve spojení s jejím článkem 8 však umožňuje členským státům v právních předpisech provádějících směrnicí stanovit, že „posouzení zneužívajícího charakteru“ se netýká klauzulí uvedených v tomto ustanovení, pokud jsou sepsány jasným a srozumitelným jazykem. Z uvedeného ustanovení plyne, že klauzule, jichž se týká, nejsou předmětem posuzování svého případného zneužívajícího charakteru, ale, jak Soudní dvůr upřesnil, spadají do oblasti působnosti

směrnice. Ustanovení článku 4 odst. 2 směrnice, z něhož vychází úprava § 56 odst. 2 obč. zák., proto nelze chápat tak, že vymezuje věcnou působnost směrnice; naopak podmínky stanovené v článku 4 odst. 2, jež spadají do oblasti působnosti směrnice, jsou vyňaty z posouzení jejich nepřiměřené povahy jen v rozsahu, ve kterém má příslušný vnitrostátní soud na základě přezkoumání jednotlivého případu za to, že byly prodávajícím nebo poskytovatelem sepsány jasným a srozumitelným jazykem (srov. rozsudek SDEU ze dne 3. 6. 2010, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid proti Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios / Ausbanc/, C-484/08). Článek 4 odst. 2 směrnice se (mimo jiné) týká klauzulí souvisejících s „hlavním předmětem smlouvy“. Judikatura Soudního dvora Evropské unie (dále opět jen jako „SDEU“), která konkrétní zjištění, co je hlavní předmět smlouvy, přenechává na národních úpravách, konzistentně dovozuje, že hlavním předmětem smlouvy ve smyslu článku 4 odst. 2 směrnice jsou ujednání, která stanovují hlavní plnění té které smlouvy a jako takové ji charakterizují (srov. rozsudek SDEU ze dne 7. 5. 2002, Komise Evropských společenství proti Švédskému království, C-478/99, rozsudek SDEU ze dne 1. 4. 2004, Freiburger Kommunalbauten GmbH Baugesellschaft & Co. KG proti L. H. a U. H., C-237/02, nebo rozsudek SDEU ze dne 30. 4. 2014, A.K. H.K.R. proti OTP Jelzálogbank Zrt, C-26/13). Soudní dvůr dále určil, že klauzule mající ve vztahu ke klauzulím definujícím samotnou podstatu smluvního vztahu doplňkový charakter, pod pojem „hlavní předmět smlouvy“ ve smyslu článku 4 odst. 2 směrnice spadat nemohou, vnitrostátním soudům však přísluší s ohledem na povahu, obecnou systematiku a ustanovení této smlouvy, jakož i její právní a věcné souvislosti posoudit, zda taková klauzule představuje podstatný prvek plnění.“

19. Pokud soud I. stupně v bodě 156 napadeného rozsudku vysvětlil, že absolutní neplatnost Pojistných smluv č. 1, 2, 3 dovozuje ze zjištění, že nebyla sjednána výše rizikového pojistného, přičemž jde o ustanovení, jež tvoří součást mechanismu, jímž je vymezeno pojistné a investiční plnění, je toto ustanovení výslovně z posouzení přiměřenosti vyloučeno, jak vyplývá z textu odůvodnění Směrnice. S ohledem na výše uvedené odvolací soud neshledal, že by bylo nutno pokládat předběžnou, odvolatelem blíže nespecifikovanou, otázku SDEU k aplikaci Směrnice na jednotlivá smluvní ustanovení, neboť se jedná o tzv. „acte clair“.
20. Nadto se ve vztahu k uvedeným smlouvám soud I. stupně primárně zabýval vznesenou námitkou promlčení. Tento postup lze aprobovat s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 1201/2020 ze dne 30. 9. 2020, ve kterém se uvedený soud ztotožnil s postupem odvolacího soudu, který se nejprve zabýval promlčením nároku, aniž by přistoupil k hodnocení platnosti smlouvy o investičním životním pojištění a uvedl: „... odvolací soud s odkazem na judikaturu dovolacího soudu v souladu se zásadou hospodárnosti řízení nejprve posuzoval námitku promlčení nároku, neboť v případě naplnění podmínek promlčení by zkoumání existence nároku bylo zcela neúčelné, a jakýkoliv závěr o existenci či neexistenci žalovaného nároku by s ohledem na jeho promlčení vedl k zamítnutí žaloby.“.
21. K odkazu na rozhodnutí SDEU C-168/15, ze kterého vyplývá dosavadní přístup ESD k odpovědnosti soudů členských států za porušení unijního práva a kterým bylo potvrzeno, že daná osoba se musí aktivně hájit a dospět až k soudu poslední instance, aby se poté mohla případně domáhat náhrady škody za rozhodnutí odporující unijnímu právu, přičemž podmínky pro tuto náhradu jsou stanoveny velmi přísně a náhrady se lze domoci pouze za skutečně flagrantní porušení unijního práva, odvolací soud neshledal souvislost s projednávanou věcí.
22. Pokud se odvolatel dovolává závěrů rozhodnutí SDEU C-243/08, dle kterého: „(1) Článek 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládán v tom smyslu, že spotřebitel není zneužívající smluvní klauzulí vázán a že v tomto ohledu není nezbytné, aby tuto klauzuli nejprve úspěšně napadl. (2) Vnitrostátní soud má povinnost posoudit z úřední povinnosti zneužívající charakter smluvní klauzule, pokud má k dispozici informace o právním a skutkovém stavu, které jsou pro tyto účely nezbytné. Považuje-li takovouto smluvní klauzuli za zneužívající, zdrží se jejího použití, vyjma případu, kdy s tím spotřebitel nesusobhlasí. Tuto povinnost má vnitrostátní soud i při ověřování své vlastní místní příslušnosti.“, odvolací soud odkazuje na výše uvedené k limitům přezkumu klauzulí smlouvy dle Směrnice (viz bod 19 a 20 odůvodnění).
23. K otázce promlčení v žalobcem uváděném nálezu sp. zn. III. ÚS 2127/21 ze dne 10. 5. 2022 Ústavní soud uzavřel: „Počátek běhu subjektivní promlčecí doby práva na vydání bezdůvodného obobacení

podle § 107 odst. 1 ObčZ 1964 jako původních plateb pojistného učiněných na základě neplatné smlouvy nemůže být bez dalšího určen pouze podle okamžiků uzavření smlouvy a plateb pojistného. Ty jsou samy o sobě objektivními okolnostmi, které o subjektivní vědomosti oprávněného o bezdůvodném obohacení nerpovídají. Je-li z individuálních okolností věci zřejmé, že věřitel v okamžiku plateb pojistného o existenci bezdůvodnosti obohacení na straně dlužníka z důvodu neplatnosti smlouvy s vysokou pravděpodobností nevěděl a soudy jiné kroky ke zjištění subjektivní vědomosti oprávněného o bezdůvodném obohacení neučiní a ani neodůvodní, proč to nebylo nutné nebo možné, je rozhodnutí o marném uplynutí subjektivní promlčecí doby neústavně libovolné a formalistické, je-li založeno toliko na odkazu na judikaturu, podle níž vědomost o existenci bezdůvodného obohacení a odpovědnosti subjektu práva z něj má znamenat vědomost o okolnostech, z nichž lze na bezdůvodné obohacení usoudit.“ V bodě 36 citovaného nálezu vysvětlil: „Tvrdit, že uzavření smlouvy a následné platby pojistného jsou konkrétní skutkové okolnosti, které jsou rozhodné pro počátek běhu subjektivní promlčecí doby (na rozdíl od doby objektivní), je protimluv. Při absenci jiné subjektivní skutkové okolnosti (vědomosti) na straně stěžovatele jde o „mechanický“ poukaz na právní jednání rozhodná pro vznik bezdůvodného obohacení, nikoli pro okamžik, v němž se oprávněný poprvé dozvěděl o možnosti uplatnit své právo u soudu. Při soudy uplatněném výkladu § 107 odst. 1 obč. zák., podle nějž jde o znalost takových okolností, z nichž lze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit, jde o dovození hypotetické. V takovém případě spadají počátek běhu subjektivní i objektivní promlčecí doby vjedno. Jestliže je ale z individuálních okolností věci zřejmé, že stěžovatel v soudy dovozaném okamžiku o existenci bezdůvodného obohacení na straně vedlejší účastnice s vysokou pravděpodobností nevěděl, je soudy učiněný opačný úsudek svévolný“ (odst. 27 citovaného nálezu) ... „Ústavnímu soudu neunikla podstata hlavní teze příslušné judikatury Nejvyššího soudu, podle níž je pro počátek běhu subjektivní promlčecí doby podstatná znalost skutkových okolností, z nichž lze právo na vydání bezdůvodného obohacení dovodit. Sama skutečnost, že subjektivní – svou povahou niternou skutkovou okolnost, nelze vždy s jistotou prokázat, však nemůže znamenat „mechanický“ příklon k teším dřívějším rozhodnutí. V kontextu posuzované věci to totiž ústí v závěr, že „subjektivní moment, kdy oprávněný zjistí okolnosti, z nichž lze dovodit, že smlouva, z níž bylo plněno, je neplatná“ (viz bod 20 odůvodnění napadeného rozsudku městského soudu) je ve skutečnosti objektivní skutečností. Nemá však jít o subjektivní okamžik v tom smyslu, že se týká určitého subjektu, ale proto, že jde o subjektivní (vnitřní) vědomost, na niž lze z objektivních faktů prokazatelně, nikoli hypoteticky usoudit. Objektivní skutečnosti mohou sloužit jako indicie při zjišťování individuálních okolností případu, ale nemohou jimi být bez důsledné snahy o jejich objasnění nabízeny“.

24. Soud I. stupně vztáhnul vědomost žalobce o neplatnosti smlouvy a vzniku bezdůvodného obohacení nejen k výročním dopisům zasílaným žalobci pojišťovnou v roce 2020, jejichž doručení žalobce v rámci odvolání popírá, byť je v nich označen i adresou, kterou sdělil jako adresu svého bydliště a sám jí uváděl ve všech dokumentech, které pojišťovně adresoval, ale také k žádostem o ukončení smlouvy, ve kterých jako důvod ukončení žalobce uváděl finanční nerentabilitu a finanční důvody.
25. K otázce doručení výročních dopisů žalobce ve svém vyjádření ze dne 8. 7. 2024, před prvním jednáním ve věci uvedl, že žalovaná „nedokládá doručování“ výročních dopisů, aniž by zpochybnil, že mu byly doručeny. To činí až v rámci odvolacího řízení, a odvolací soud tak přisvědčil námitce žalované, že jde o nepřipustné novum s odkazem na § 205a o. s. ř.
26. Pokud žalobce uvádí, s odkazem na rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 29 Co 157/2024 ze dne 18. 7. 2024, že si uvědomil, že se pojišťovna na jeho úkor bezdůvodně obohatila po konzultaci svého případu s advokátem, kterému ihned dne 22. 2. 2024 udělil plnou moc, nelze si nepovšimnout rozdílů v jednotlivých případech. Senát 29 Co v rozhodnutí sp. zn. 157/2024 řešil počátek běhu dvouleté subjektivní promlčecí lhůty za situace, kdy tamější žalobce uzavřel smlouvu o investičním životním pojištění, která byla taktéž shledána neplatnou, v roce 2012, přičemž tentýž rok požádal o snížení běžného měsíčního pojištění, jiné dispozice v rámci smluvního vztahu neprováděl, smlouva byla ukončena a odkupné vyplaceno v roce 2019, určení neplatnosti smlouvy a vrácení bezdůvodného obohacení se žalobce domáhal u finančního arbitra dne 2. 8. 2017, poté co dne 23. 3. 2017 udělil plnou moc advokátovi k zahájení řízení před finančním arbitrem. Stejně tak z žalobcem uváděného rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 207/2022 je zřejmé, že

daným zrušujícím rozhodnutím zavázal odvolací soud znovu posoudit na základě konkrétních skutkových okolností znovu běh promlčecích lhůt.

27. V daném případě z provedených důkazů k aktivitě žalobce v rámci jednotlivých pojistných smluv bylo v řízení před soudem I. stupně prokázáno, že u pojistné smlouvy č. 1 žalobce podáním ze dne 15. 2. 2021, podaným v podatelně žalované dne 18. 2. 2021, požádal o ukončení smlouvy z důvodu „nerentabilnosti“. Podáním datovaným dne 23. 2. 2021 vzal žalobce uvedený návrh zpět a dne 5. 3. 2021 podává žádost o mimořádný výběr, které je dopisem pojišťovny ze dne 23. 3. 2021 vyhověno s tím, že mimořádný výběr činí 64 891 Kč. Žalobce již neuhradil splátku pojistného ve výši 500 Kč, splatnou dne 2. 3. 2021. Podáním ze dne 15. 4. 2021, podaným do podatelny žalované dne 20. 4. 2021, požádal o ukončení pojistné smlouvy z finančních důvodů. Dopisem ze dne 30. 4. 2021 žalovaná potvrzuje ukončení pojistné smlouvy s tím, že odkupné činí 3 619 Kč a konkretizuje v příloze tohoto dopisu způsob výpočtu odkupného. U pojistné smlouvy č. 2 žalobce dne 17. 8. 2016 podává žádost o mimořádný výběr, který je potvrzen dopisem žalované ze dne 31. 8. 2016 s tím, že daný výběr činí částku 131 298 Kč. Podáním ze dne 15. 2. 2021, podaným v podatelně žalované dne 18. 2. 2021, požádal o ukončení smlouvy z důvodu „nerentabilnosti“. Podáním datovaným dne 23. 2. 2021 vzal žalobce uvedený návrh zpět a dne 23. 3. 2021 podává žádost o mimořádný výběr, který činí 94 694 Kč. Podáním ze dne 15. 4. 2021, podaným do podatelny žalované dne 20. 4. 2021, požádal o ukončení pojistné smlouvy z finančních důvodů. Žalovaná potvrzuje ukončení pojistné smlouvy s tím, že odkupné činí 18 884 Kč a konkretizuje v příloze tohoto dopisu způsob výpočtu odkupného. U pojistné smlouvy č. 3 žalobce podáním ze dne 15. 2. 2021, podaným v podatelně žalované dne 18. 2. 2021, požádal o ukončení smlouvy z důvodu „nerentabilnosti“. Žalobce již neuhradil splátku pojistného ve výši 500 Kč, splatnou dne 28. 2. 2021. Dopisem ze dne 31. 3. 2021 žalovaná potvrzuje ukončení pojistné smlouvy s tím, že odkupné činí 33 682 Kč a konkretizuje v příloze tohoto dopisu způsob výpočtu odkupného. U pojistné smlouvy č. 4 žalobce v červnu 2014 a dubnu 2015 zaplatil mimořádné pojistné ve výši 74 192 Kč a 1 958 Kč. Podáním ze dne 15. 2. 2021, podaným v podatelně žalované dne 18. 2. 2021, požádal o ukončení smlouvy z důvodu „nerentabilnosti“. Žalobce již neuhradil dvě splátky pojistného ve výši 2 x 500 Kč, splatné dne 1. 3. 2021 a 1. 4. 2021. Dopisem ze dne 11. 5. 2021 žalovaná potvrzuje ukončení pojistné smlouvy s tím, že odkupné činí 35 736 Kč a konkretizuje v příloze tohoto dopisu způsob výpočtu odkupného. Žalobce podává žalobu dne 28. 3. 2024.
28. Z výše uvedených dispozic žalobce prováděných v průběhu trvání pojistného vztahu je zřejmé, že žalobce si musel být vědom jejich ekonomického významu pro svou osobu, neboť v průběhu jejich trvání vystupuje aktivně, provádí mimořádné splátky pojistného, žádá o mimořádné výběry, které jsou následně realizovány, ukončuje smlouvy z důvodu nerentabilnosti, tato ukončení bere zpět, poté žádá opět o mimořádné výběry, po žádosti o ukončení smluv, avšak před jejich skutečným ukončením, již neplatí splátky pojistného. Závěr soudu I. stupně, který navázal předpoklad vědomosti žalobce o vzniku bezdůvodného obohacení (ve smyslu shora citovaného nálezu – *subjektivní vědomost, na niž lze z objektivních faktů prokazatelně usoudit*) na uvedené konkrétní dispozice žalobce v rámci trvání smluvního vztahu, je správný. Odvolací soud, s přihlédnutím ke konkrétním dispozicím žalobce s pojistnými smlouvami, zejména žádostem žalobce o ukončení pojistných smluv z důvodu nerentabilnosti ze dne 15. 2. 2021, došlých žalované dne 18. 2. 2021, k následným žádostem o mimořádné výběry u pojistné smlouvy č. 1 a 2 a neuhrazení posledních splátek pojistného u pojistné smlouvy č. 1 a 3, má za prokázané, že žalobce nejpozději v době ukončení poslední z nich dopisem žalované dne 31. 3. 2021 si byl vědom jejich neplatnosti a vzniku bezdůvodného obohacení, tedy toho, kdo se na jeho úkor bezdůvodně obohatil a o jakou částku. Dvouletá subjektivní promlčecí lhůta ve vztahu k pojistné smlouvě č. 1, 2 a 3 uplynula nejpozději dne 31. 3. 2023 a s ohledem na podání žaloby v roce 2024 je nárok žalobce promlčen. Pokud tedy soud I. stupně spojil běh subjektivní promlčecí lhůty nejpozději s rokem 2021, je tato jeho úvaha správná, aniž by z napadeného rozhodnutí vyplývalo, že by vycházel pouze z doručení výročních dopisů žalobci v roce 2020.

29. Určení počátku běhu tříleté objektivní promlčecí lhůty, jejíž počátek soud I. stupně ztotožnil s poslední platbou pojistného na pojistnou smlouvu č. 3 dne 15. 2. 2021, za situace, kdy nárok žalobce je promlčen z důvodu uplynutí subjektivní promlčecí lhůty, má odvolací soud za nadbytečné.
30. K obraně žalobce, že námitka promlčení byla vznesena v rozporu s dobrými mravy, je nutno uvést, že soud I. stupně se dostatečně s touto námitkou vypořádal v bodě 165 napadeného rozsudku a odpovídá i judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu přijaté ve skutkově a právně obdobných sporech (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2020, sp. zn. 28 Cdo 2598/2020). Odvolací soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 12. 2018, sp. zn. 28 Cdo 3594/2018, v němž dovolací soud tuto problematiku podrobně shrnul: „*Uplatnění námitky promlčení se přičítá dobrým mravům jen v těch výjimečných případech, kdy je výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Tyto okolnosti musejí být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby odůvodnily tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odeprání práva uplatnit námitku promlčení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2002, sp. zn. 25 Cdo 1839/2000, uveřejněný pod č. 59/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 21 Cdo 85/2010, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 6. 2018, sp. zn. 28 Cdo 444/2018; případně nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. I. ÚS 643/04, ze dne 15. 1. 1997, sp. zn. II. ÚS 309/95, a ze dne 3. 6. 2008, sp. zn. IV. ÚS 581/06). Rozpor námitky promlčení s dobrými mravy je třeba dovozovat toliko z okolností, za kterých byla námitka promlčení uplatněna, nikoli z okolností a důvodů, z nichž je dovozován vznik uplatněného nároku (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. 25 Cdo 2648/2003, nebo rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 33 Cdo 561/2006, a ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 33 Cdo 126/2009). Má-li být námitka promlčení posouzena za rozpornou s dobrými mravy, judikatura Nejvyššího i Ústavního soudu (viz např. odkazovaný náleze Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. I. ÚS 643/04, či citovaný rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 59/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) vyžaduje, aby účastník, který se domáhá nároku po uplynutí promlčecí doby, nezavinil marné uplynutí této doby. Uplynutí promlčecí doby je třeba považovat za nezaviněné především v takových případech, kdy účastníkově nejednání (neuplatnění nároku) je s ohledem na konkrétní okolnosti věci možné považovat za projev slušnosti, čestnosti, poctivosti, či je naopak důsledkem neslušnosti, nečestnosti, či nepoctivosti účastníka, jemuž bylo uplynutí promlčecí doby ku prospěchu, nebo je obecně srozumitelné (ospravedlnitelné) s ohledem na výjimečné obtíže, s nimiž bylo uplatnění nároku spojeno (k poslednímu viz např. náleze Ústavního soudu ze dne 16. 9. 2010, sp. zn. IV. ÚS 262/10, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 30 Cdo 21/2010). Vznesená námitka promlčení může být v rozporu s dobrými mravy kupříkladu tam, kde žalobce nárok uplatnil opožděně nikoliv pro svou línost či nedbalost, nýbrž pro zdrženlivost vůči žalovanému, od něž důvodně očekával smírné řešení a spolehl se na jeho ujištění, že k uspokojení nároku provede nezbytné právní kroky (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3319/2013).“ V daném případě není možné dospět k závěru, že by vznesení námitky promlčení ze strany žalované bylo výrazem zneužití práva, a to i s ohledem na skutečnost, že žalovaná námitku uplatnila jako obranu ve sporu vyvolaném žalobcem.*
31. V tomto ohledu odvolací soud poznamenává, že ani ochrana spotřebitele není bezbřehá a nemůže zasahovat neomezené období, po které by žalobce mohl seznat, že má možnost se vůči účastníku domoci dalšího plnění. Žalobce žalobu podává více jak tři roky po skončení smluvního vztahu a vyplacení odkupného, aniž by vůči němu druhá smluvní strana aktivně vystupovala, neboť i v případě spotřebitele platí zásada, že „právo přeje bdělým“. Žalobce nadto ani netvrdil, že by žalovaná svým jednáním způsobila marné uplynutí subjektivní promlčecí lhůty. V tomto směru možnost vznesení námitky promlčení naopak přispívá k jistotě právních vztahů, neboť např. není reálné, aby žalovaná neomezenou dobu měla uloženy veškeré listiny týkající se již skončeného smluvního vztahu se spotřebitelem pro případ vnesení požadavku na navrácení bezdůvodného obohacení, po dobu prakticky neurčitou, aby se mohla v případě soudního řízení efektivně bránit.

32. K pojistné smlouvě č. 4 žalobce v rámci odvolání nesporuje závěry soudu I. stupně o její platnosti, ale opětovně namítá, že byla uzavřena s nonsubjektem. Odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, že je možné nepřesné označení žalované v pojistné smlouvě č. 4 překlenout výkladem, který soud I. stupně provedl v souladu s žalobcem uváděnou judikaturou, tedy vzal v potaz vůli účastníků, která byla v daném případě zjištělná z předložených listin, a to i z písemných jednání žalobce činěných vůči žalované na standardizovaných formulářích, kde byla zahraniční entita žalované jednoznačně odhalena, jakož i ze smluvních i předsmluvních jednání vedených v rámci pojistné smlouvy č. 4, aniž by požadavek seznámení s těmito smluvními dokumenty mohl pro žalobce znamenat překročení hranic běžné opatrnosti či nepřiměřené riziko při uzavírání smluvních závazků, při kterém se smluvní strany mají ve svém zájmu řádně seznámit s obsahem smluv a jejich příloh. Žalobce disponoval v době uzavření pojistné smlouvy č. 4 informací, že pojistitelem byla zahraniční právnická osoba, která na území ČR jednala prostřednictvím své organizační složky. K tomuto závěru lze dospět i výkladem pojistné smlouvy podle § 555 a § 556 odst. 2 o. z. ve spojení se všemi smluvními dokumenty, a to konkrétně částí A informace zájemci, bodem 1 modelace, pojistných podmínek – Rámcová pojistná smlouva/Pojistka označení smluvních stran (modelace pojistné podmínky), záhlaví formulářů pojišťovny (žádosti o ukončení pojistné smlouvy a návrhy na změnu pojistné smlouvy podáváné žalobcem) a dalšími listinami spojenými s touto pojistnou smlouvou, včetně předsmluvních jednání smluvních stran spojených s poskytnutím písemných informací žalobci o pojištění, o finančních fondech, o modelaci pojištění, promítnutých na listinách, na nichž byl pojistitel označen způsobem, z něhož nelze mít žádné pochybnosti o tom, že jako pojistitel jednala zahraniční právnická osoba, a rovněž z jednání pojistitele ve vztahu k žalobci zasíláním pravidelných výročních dopisů, které obsahovaly informaci o výši pojistného na hlavní pojištění, včetně informace, do jakých fondů je investiční pojistné umístěováno, o výši rizikového pojistného, poplatcích a jejich výši a aktuální stav podílového účtu žalobce. Z těchto dokumentů je zřejmé, že pojistitelem je zahraniční právnická osoba jednající prostřednictvím organizační složky působící v ČR, aniž by musel žalobce tuto informaci vyhledávat v obchodním rejstříku. Lze tedy uzavřít, že žalobce byl ve smluvním vztahu s pojistitelem, jímž byla zahraniční právnická osoba jednající v České republice prostřednictvím své organizační složky. Výklad žalobce o tom, že okolnosti projevu vůle, jednání o uzavření smlouvy a praxe, kterou mezi sebou smluvní strany zavedly a jejich následné chování, nenaznačovaly, že pojišťovnou je zahraniční právnická osoba, shledává odvolací soud jako zjevně formalistický, a to i s přihlédnutím k výše uvedeným dispozicím žalobce ve vztahu k dané smlouvě. Stejně tak námitka, že žalovaná jednala s úmyslem zastrčit, že je zahraničním subjektem, neboť takové skutečnosti z výše uvedených listin nevyplývají. Nadto uváděným důvodem tvrzené nicotnosti pojistné smlouvy se opakovaně zabýval nejen finanční arbitr, ale také soudy, které dospěly k totožnému závěru. Argument žalobce ve vztahu k formě označení žalované, která se pokouší zastrčit, že je zahraniční právnickou osobou, se i optikou zásad volného trhu jeví zcela nelogickým.
33. Odvolací soud ze shora uvedených důvodů výrokem I. odvoláním napadený výrok II. rozsudku soudu I. stupně postupem podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil, když věcně správným shledal i nákladový výrok.
34. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl postupem dle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. za použití § 224 odst. 1 o. s. ř., neboť žalovaná byla úspěšná i v této fázi řízení a má tedy právo na náhradu účelně vynaložených nákladů. Náklady žalované v odvolacím řízení spočívají v odměně advokáta dle § 6, § 7 bod 5 vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném od 1. 1. 2025 (dále jen „a. t.“), z tarifní hodnoty 105 512 Kč za 2 úkony právní služby dle § 11 odst. 1 a. t. (vyjádření k odvolání žalobce ze dne 27. 3. 2025, účast u jednání odvolacího soudu dne 2. 4. 2025) ve výši 5 340 Kč za jeden úkon, paušální náhrady hotových výdajů za 2 úkony ve výši 450 Kč za úkon dle § 13 odst. 4 a. t. a náhrady za 21% DPH, tj. náklady celkem ve výši 13 896 Kč. O lhůtě k plnění bylo rozhodnuto podle § 211 a § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení u soudu prvního stupně k Nejvyššímu soudu České republiky, za podmínek § 237 a násl. o. s. ř. O přípustnosti dovolání rozhodne dovolací soud.

Praha 2. dubna 2025

JUDr. Marcela Kučerová v. r.
předsedkyně senátu